

KAZIMIERZ JARACZ

Kierunki techniczne WSP w Krakowie w 25-leciu swojego istnienia

Kierunki techniczne zostały utworzone i zaczęły funkcjonować w WSP w Krakowie w r. akad. 1966/67 przy Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym. W roku tym został uruchomiony kierunek ogólnozawodowy z sekcjami: elektryczną i mechaniczną, przygotowujący nauczycieli przedmiotów zawodowych w zakresie średniego szkolnictwa zawodowego. W rok później powstał kierunek wychowania technicznego, przygotowujący nauczycieli do nauczania przedmiotów politechnicznych w liceach ogólnokształcących i szkołach podstawowych. W roku 1971 decyzją MNSWiT został utworzony w WSP w Krakowie Instytut Techniki, w skład którego weszły następujące jednostki: Zakład Elektrotechniki Teoretycznej, Mechaniki, Zajęć Praktyczno-Technicznych i Dydaktyki Przedmiotów Technicznych. W roku 1991 przypada zatem jubileusz 25-lecia powstania i funkcjonowania kierunków technicznych w WSP w Krakowie. W swojej ówczesnej historii profil tych kierunków wiele razy się zmieniał. Było to zjawiskiem bardzo niekorzystnym, wymagało bowiem zmiany planów studiów i wielokrotnych reorganizacji zaplecza dydaktycznego. W r. akad. 1967/68, obok studiów stacjonarnych, podzielonych na trzy kierunki: elektryczny, mechaniczny i wychowanie techniczne, zostały powołane 4-letnie studia zaoczne na ww. kierunkach oraz 2-letnie studia

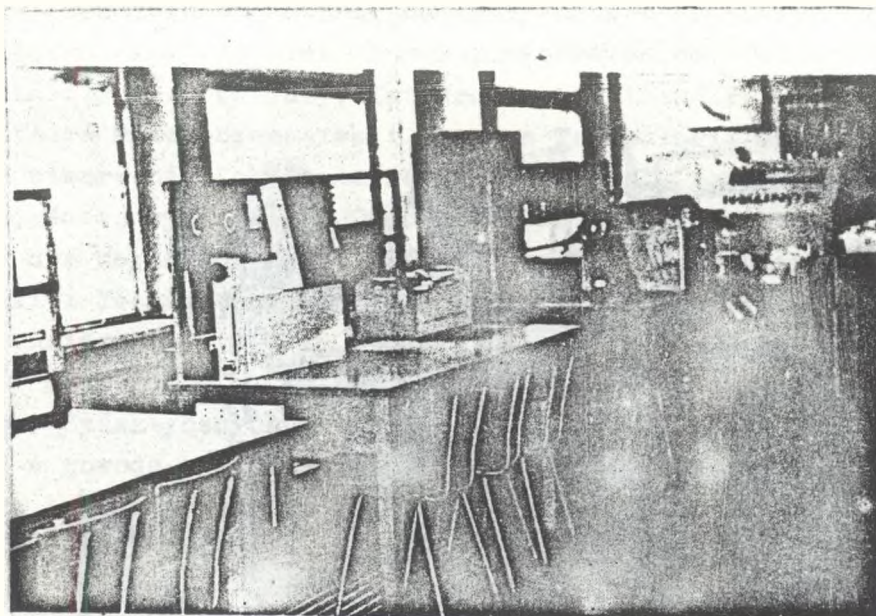
magisterskie wychowania technicznego dla absolwentów 3-letnich WSN-ów. Studia dzienne - początkowo 5-letnie, zostały w roku 1976 przekształcone w 4-letnie.

W r. akad. 1973/74 powołano zaoczne dwuletnie studia magisterskie dla czynnych nauczycieli, inżynierów elektryków i mechaników. Poszerzono je w r. 1980 o filię w Stalowej Woli. Studia te przerwały swoją działalność w 1984 roku.

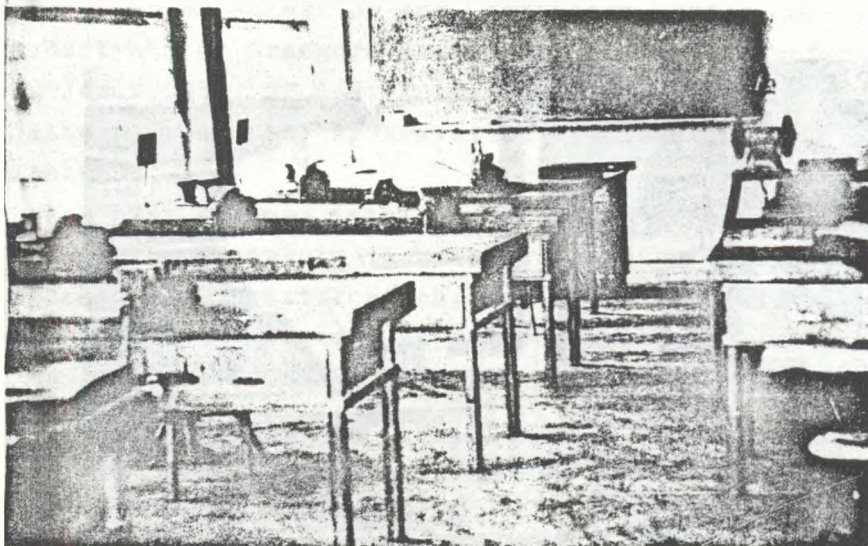
Należy również wymienić działalność (od 1979 roku) rocznego studium podyplomowego I i II stopnia dla nauczycieli - absolwentów kierunków technicznych Wyższych Szkół Pedagogicznych.

Studia stacjonarne na kierunkach elektrycznym i mechanicznym przerwały swoją działalność decyzją MNSWiT w roku 1979. W chwili obecnej, tj. w roku 1990 istnieją: 5-letnie kierunki wychowania technicznego na studiach stacjonarnych i zaocznych, 3-letni kierunek zaocznych studiów magisterskich w.t. dla absolwentów SN-ów, 1-roczne studium podyplomowe dla nauczycieli - absolwentów kierunków technicznych WSP.

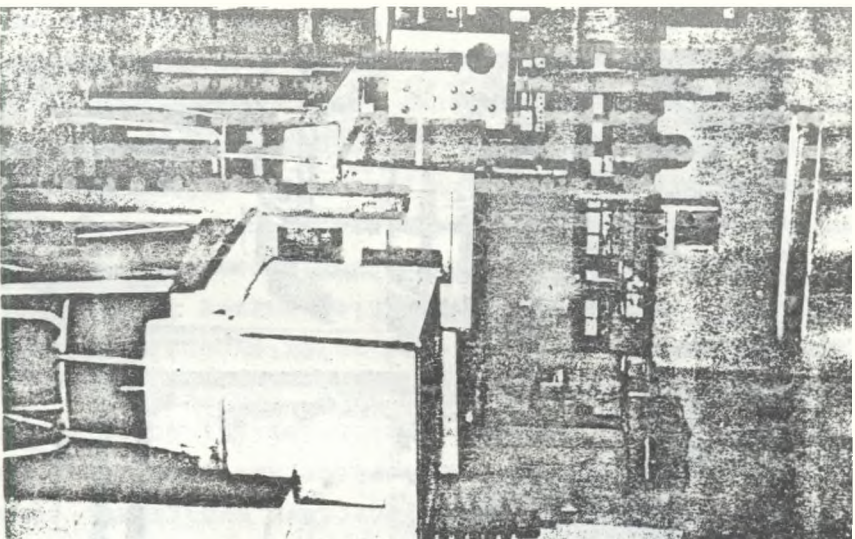
Jak wynika z zaprezentowanego skrótowo przeglądu wiele kierunków uległo likwidacji. Zlikwidowana została również, budowana przez wiele lat ze znacznym wysiłkiem, poważna część zaplecza dydaktycznego z laboratoriami urządzeń i aparatów elektrycznych, techniki wysokich napięć, materiałoznawstwa elektrycznego, obróbki skrawaniem, obróbki tworzyw sztucznych, metrologii warsztatowej, elektrycznej pracowni technologicznej, jak również pracownie naukowe i inne. Laboratoria te, ich wyposażenie, obudowa dydaktyczna były wynikiem starań i wieloletniej pracy społecznej pracowników Instytutu Techniki. Efekty tej pracy przechodzą stopniowo w niepamięć. Po każdej zmianie profilu kształcenia trzeba było od początku budować potrzebne zestawy laboratoryjne lub adaptować już istniejące dla prowadzenia procesu dydaktycznego na kierunku wychowania technicznego oraz w studium podyplomowym i innych.



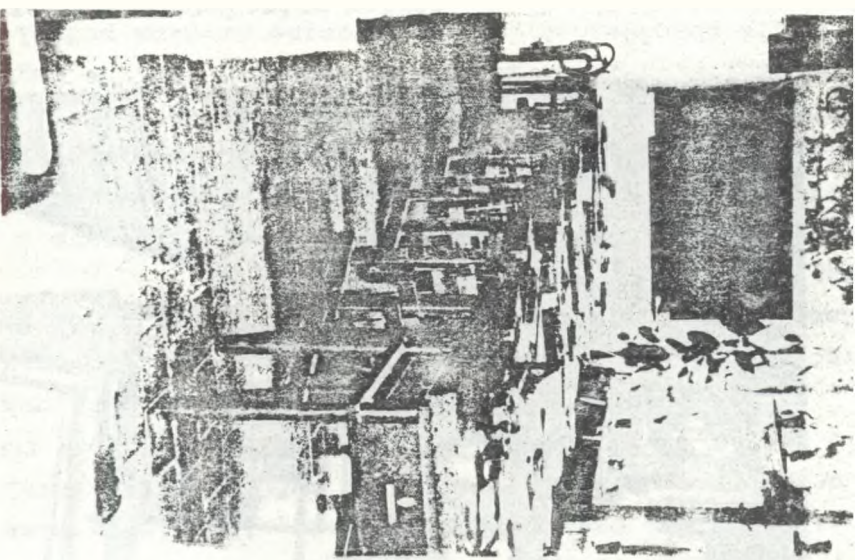
Rys. 1. Laboratorium maszyn
i urządzeń elektrycznych



Rys. 2. Pracownia obróbki ręcznej metali



Rys. 3. Laboratorium elektrotechniki,
mi miłstwa elektrycznego
i automatyki



Rys. 4. Pracownia obróbki drewna

Struktura organizacyjna kadry naukowo-dydaktycznej i technicznej również ulegała przeobrażeniom. Początkowo istniały trzy katedry: Katedra Elektrotechniki Teoretycznej, Katedra Maszynoznawstwa i Katedra Technologii Mechanicznej. Po utworzeniu Instytutu Techniki powstały cztery zakłady, wcześniej wymienione. Obecnie w Instytucie Techniki istnieją dwa zakłady: Zakład Elektrotechniki Teoretycznej, Mechaniki i Technologii oraz Pracownia Dydaktyki Przedmiotów Technicznych.

Różnorodne są koleje rozwoju naukowego pracowników naukowo-dydaktycznych kierunków technicznych. Należy podkreślić, że z powodu braku możliwości otwarcia przewodów doktorskich lub habilitacyjnych, rotacji lub własnych decyzji wielu pracowników odeszło. Spełniają dzisiaj różne funkcje w kraju i za granicą (w Szwecji, Kanadzie, Australii, Niemczech). Jest to duża strata dla Instytutu Techniki.

W ciągu 25 lat istnienia kierunków technicznych w WSP w Krakowie stopień doktora uzyskały następujące osoby: dr inż. Lucjan Polak, dr inż. Kazimierz Jaracz, dr inż. Roman Martyna, dr Grzegorz Kawka, dr inż. Marek Kwater, dr inż. Józef Duda, dr inż. Krzysztof Mazela, dr Eugenia Dudek, dr Alicja Wieczorek, dr Krzysztof Kraszewski, dr Elżbieta Mastalerz.

W chwili obecnej istnieje dość duże zapotrzebowanie na nauczycieli przedmiotu technika w szkołach podstawowych i liceach ogólnokształcących. Np. w województwie krakowskim w 1991 roku istniało zapotrzebowanie w liczbie ponad 60 nauczycieli techniki do szkół podstawowych i liceów ogólnokształcących. Zapotrzebowanie to zostało zrealizowane w 25%. Istnieją przypadki, że nauczanie przedmiotu technika odbywa się przez nauczycieli innych specjalności, a wśród nich i humanistów.

Z odpowiednich badań wynika, że około jedna trzecia ogółu zatrudnionych nauczycieli techniki nie posiada żadnych kwalifikacji do nauczania tego przedmiotu. Z łącznej liczby

około 250 absolwentów wychowania technicznego, opuszczających mury uczelni nauczycielskich, liczna grupa nie trafia do szkół. Aby te braki uzupełnić powołano w krakowskiej WSP trzyipółletnie studia zaoczne dla absolwentów dwuletnich studiów nauczycielskich z kierunkami wychowania technicznego. Wydaje się, że ten typ studiów, jak również studia podyplomowe dla czynnie pracujących nauczycieli będą się rozwijać. Utrzymanie jednego ciągu studiów stacjonarnych i zaocznych pięcioletnich, jednego ciągu trzyipółletnich studiów zaocznych oraz jednorocznych studiów podyplomowych zapewnią dopływ wykwalifikowanych nauczycieli techniki dla szkolnictwa podstawowego i LO.

Wobec istniejącego zapotrzebowania na nauczycieli przedmiotu technika, w szkolnictwie podstawowym i średnim, istnieje potrzeba szczególnego potraktowania możliwości rozwojowych kierunku wychowania technicznego.

Na całym świecie obserwujemy olbrzymi rozwój techniki i ten fakt powinien znaleźć odbicie w zakresie kształcenia nauczycieli techniki. Rozwój ten i związane z nim zagrożenia ekologiczne, wymogi współczesnej telekomunikacji, techniki mikrokomputerowej, konieczność umiejętnej organizacji pracy i produkcji wymagają edukacji dzieci już od najmłodszych lat. Rozwój techniki sytuuje bowiem dany kraj w określonej kategorii warunków i poziomu życia.

Wynikają stąd następujące prerogatywy na przyszłość:

- Ustabilizowanie profilu kształcenia nauczycieli przedmiotu technika oraz nauczycieli przedmiotów zawodowych w średnim szkolnictwie zawodowym, jak również planów i programów z tym związanych. Stan przejściowy nie stwarza przesłanek do właściwego rozwoju kierunków technicznych.

- Stworzenie możliwości awansu naukowego nauczycieli akademickich na kierunkach w.t., szczególnie dla tych, którzy rekrutują się spośród absolwentów tego kierunku. Do tej pory szczególnie ci ostatni napotykali na duże trudności przy

wszczęciu przewodów doktorskich lub habilitacyjnych. Jest to warunek odbudowywania kadry naukowo-dydaktycznej.

LITERATURA

- [1] J a r a c z K.: Kierunki techniczne w 20-leciu swojego istnienia i 40-leciu WSP w Krakowie. Roczn. Nauk.-Dydakt. WSP w Krakowie, Prace Techniczne III, Kraków 1985, s.241.
- [2] M u s i e l a k J.: Kierunki techniczne, w: Roczn. Nauk.-Dydakt. WSP w Krakowie, Prace Techniczne I. Kraków 1978, s. 7-24.